

Dievča v Londýne

Ellie Šedivá

Dievča

v Londýne

Ellie Šedivá
Dievča v Londýne

© Lenka Šedivá, 2023
© Backstage Books, 2023

ISBN 978-80-7665-018-3 (tisk)
ISBN 978-80-7665-017-6 (pdf)

Dívča v Londýně

Ellie Šedivá

2023

Úvod

Netvrdím, že poznám Londýn, hoci som tu žila.

Zobúdzala sa a zaspávala v našom podkrovnom byte na hranici Battersea a Wandsworthu, ktorý sa s nami vždy celý roztriasol, keď okolo prefrčal double-decker. Každý deň ma vlak vyplul na stanici Waterloo, odkiaľ som pešo chodila do kancelárie kúsok od London Bridge.

Tlačila som sa v metre počas špičky, hulákala karaoke v zvukotesnej kabínke v Soho, nechtiac zabľúdila na transvestity párty v Camdene a ochutnávala kokteily v tajných podzemných baroch, kde musíte povedať heslo, aby vás pustili dovnútra. Prehrabávala som sa pokladmi na blšom trhu pod mostom a sákala ustrice na stojáka pred katedrálou. Vysedávala hodiny v kaviarňach pri studenej káve, aby som mohla dopísať najnovší článok...

Pozorovala, ako nám lišky rozhrabávajú smeti po celom chodníku. Počúvala neskutočne nadanú pouličnú speváčku, ktorá by so svojim hlasom pokojne mohla vystupovať v Royal Albert Hall. A keďže som to ja (vyštudovaná archeologička), všimla som si všetky tie zdanlivo neviditeľné drobnosti, ktoré odkazujú na bohatú londýnsku históriu – od zvyškov rímskeho amfiteátra až po pochovanú viktoriánsku uličku pod kanálom.

Videla som veľkolepé a hlučné oslavy indického sviatku Diwali, kedy na Trafalgar Square naraz synchronizovane tancovali stovky tanečníkov ako z Bollywoodu. Nosila na klope háčkovany vlčí mak na pamiatku obetí prvej svetovej vojny v deň anglického Remembrance Day. Tancovala v uliciach počas pestrofarebného Notting Hill karnevalu. Stala sa súčasťou rozmanitého (a prevažne sporo odetého) davu, ktorý zaplavil Londýn spolu s LGBTQ+ sprievodom London Pride.

Zaspávala som pod trasúcou sa strechou, keď nad Anglickom zúrili orkány Brendan, Ciara či Dennis. Bola som tu počas celosvetových protestov Black Lives Matter, Brexitu aj rozpadu súčasnej kráľovskej rodiny v podobe bulvarizovaného Megxitu (odstúpenie princa Harryho a jeho manželky Meghan z roly seniorných členov kráľovskej rodiny).

V londýnskom Chinatowne som oslávila čínsky Nový rok tesne predtým, než vypukla pandémie. Zažila som tu nástup pandémie Covid-19 a celý rok lockdownov, obmedzení a neistoty. Dostala som do schránky list od britského premiéra s pokynmi, ako sa máme počas pandémie správať. Šila som látkové rúška, ktoré som rozdávala susedom a dostala za to dojemné listy od úplne neznámych Londýňčanov.

Okúsila som Londýn absolútne bez turistov, chodila po ľudoprázdnych námestiach a štvrtiach, kde sa zastavil život. Zažila prázdny a tichý Covent Garden, Mayfair, Piccadilly, totálne vyľudnené Soho. A popri tom všetkom som naďalej ochutnávala, objavovala, blúdila po pamiatkach aj miestach, ktoré sú pred turistami ukryté alebo na ne nemajú čas. Zažívala som londýnsku každodennosť, ktorá je tak úžasne vzrušujúca a všedná zároveň.

Viem, že nie každému Londýn učaroval a ako každé iné veľkomesto, aj Londýn má svoje tienisté stránky. Vie vám dať poriadnu facku, sklamať vás, vydesiť, prekvapiť aj rozčúliť.

Ale čo si budem zo života v Londýne pamätať? Smradľavé staré metro, v ktorom sa nedá nadýchnuť, keď sa na konci tunela vytvorí malé tornádo prachu? Bezdomovcov nťahujúcich ku mne spod špinavej deky platobné terminály? Zmoknuté paneláky, ktoré v Anglicku vyzerajú ešte depresívnejšie ako u nás? Alebo stovky našich prechádzok po londýnskych uličkách a romantických zákutiach? Čo sa Londýna týka, radšej vám ho predstavím taký, aký ho vidím ja. Neznamená to, že ho budem slepo prikrášľovať, to nie.

Ale chcela by som, aby táto kniha (podobne ako blog *Dievča v Londýne*, ktorý jej predchádzal) bola ódou na toto neskutočné

mesto a jeho atmosféru. Aby to bola kniha pre tých, ktorých Londýn láka rovnako, ako kedysi lákal mňa. Som dievča zo Smižian, obce na Slovensku, ktorému sa nikdy ani len nesnívalo o tom, že raz bude bývať v Londýne a písať o tom knihu. Cítim za to vďaka a pokoru, pretože som mala ohromné šťastie. Aj preto si radšej odnášam z Londýna hlavne to krásne.

Netvrdím, že poznám Londýn.

Je príliš rozmanitý, veľký, premenlivý a neuchopiteľný. Presne taký ho však milujem. A veľmi dúfam, že sa mi podarí moje spomienky a zážitky preniesť na papier tak, aby ste sa doňho dokázali zamilovať aj vy.

Poznámka autorky

Príbehy v tejto knihe sú výsledkom môjho subjektívneho pozorovania a chápania sveta. Snažila som sa, aby boli vždy autentické a pravdivé, ale rada by som upozornila, že Dievča v Londýne nie je odborná literatúra. Fakty zahrnuté v tejto knihe si preto, prosím, určite overte aj niekde inde.

Fotografie v tejto knihe sú fotené na mobilný telefón. Nie som profesionálna fotografka, ani nemám podobnú ambíciu. Mám ich rada také, aké sú – dokonalo nedokonalé.

Hodina angličtiny, ktorá sa nestala

Ako to vlastne celé začalo? Môj snúbenec Romčík dostal v práci zaujímavú ponuku. Česká firma, pre ktorú pracuje, zakladá pobočku v Londýne a potrebujú niekoho, kto sa tam na dva roky presťahuje a bude na celý proces dohliadať.

Pamätám si, že som na firemnej halloweenskej párty jeho šéfovi povedala, že do toho na 100 % ideme. Bola som prezlečená v kostýme zavraždenej zombie Belle z Krásky a zvieratá (Romčík bol to zviera) s odpudivým mejkapovým škrabancom na krku, takže neviem, či ma bral vážne. Ale každopádne to napokon klaplo (čo vám asi došlo, keďže čítate knihu s názvom *Dievča v Londýne*), aj keď vtedy mi to prišlo ako sen. Romčík naozaj dostal – a prijal – ponuku presťahovať sa služobne do Londýna.

Londýn. LONDÝN. Mesto, ktoré som obdivovala od čias, kedy som sa začala učiť po anglicky. Rodičia ma na angličtinu dali už v prvej triede na základnej škole, namiesto voliteľnej hodiny náboženstva alebo telesnej výchovy. Preto poriadne neviem ani otčenáš (a neviem správne hodiť medicinbalom), ale angličtina mi ide ako po masle.

Moja úplne prvá hodina angličtiny bola vtipná, pretože sa nestala. Bola som ešte len malé dievčatko a zabudla som, že po škole mám ostať na ďalšiu hodinu. Keďže mamka ma pred školou nečakala (niet divu, keďže som ešte štyridsaťpäť minút mala sedieť v lavici a učiť sa spelovať *bumblebee*¹) a ja som už vtedy bola vynaliezavá a samostatná, vydala som sa domov sama, bezstarostne hompálajúc vreckom na prezúvky zaveseným na lakti.

1 Čmeliak.

Samozrejme som šla po zlej ulici, takže som sa stratila. Aj tu mi vynaliezavosť prišla vhod – dala som sa do reči s úplne cudzími pánmi robotníkmi, ktorým som seabavedomo prezradila svoje meno a priezvisko.

Bývať niekde inde než v Smižanoch, kde sa väčšinou v dosluchu nájde niekto, kto vie, na akej adrese presne bývate a koho ste dcéra, asi by som už bola na kartónoch od mlieka medzi nezvestnými deťmi. Ale ako už tušíte, dopadlo to dobre a ja som s angličtinou začala len o týždeň neskôr. Vďaka tomu som od malička mala v cudzom jazyku náskok pred svojimi rovesníkmi. Dost dlho mi to prinášalo viac pohrdania (a povest' bifflošky) než úžitku.

Londýn bol pre mňa láskou na prvý pohľad. Na jednej z miliardy absolvovaných hodín angličtiny nám britský lektor nakreslil na tabuľu čudnú kľukatú čiaru, o ktorej prehlásil, že je to Temža.

Okolo nej potom po oboch stranách kreslil všelijaké kliky-háky a my sme si mali zapamätať, kde presne leží Buckinghamský palác, London Eye, Tower Bridge, kam si chodí kráľovná po sendviče a podobne. Som rada, že dnes existujú Google mapy, lebo s tou jeho mapou v hlave by som sa asi v Londýne veľmi nezorientovala. Ale snažil sa, to musím uznať.

Dodnes si viem živo vybaviť tú kresbu na tabuli a lektorovo nadšené rozprávanie o Londýne. O červených telefónnych búdkach, smradľavých a špinavých, ale obľúbených turistami. O poschodových autobusoch, ktoré som si vtedy s mojou bujnou fantáziou predstavovala vysoké ako naozajstné poschodia v našom paneláku, o kráľovskej rodine, čaji o piatej a povestnom britskom suchom humore...

To boli prvé veci, ktoré som sa dozvedela o svojom budúcom domove. Vtedy som to, samozrejme, ani netušila a žiť v Londýne mi ako dievčaťu zo Spiša prišlo asi také reálne ako kockaté koleso. Moje najdivokejšie cestovateľské sny vtedy zahŕňali maximálne Viedeň...

Nechala som si teda Londýn nadlho kdesi hlboko v podvedomí a trošičku som o ňom snívala, iba keď som čítala Harryho

Pottera. A to som robila prakticky celé detstvo. Harry Potter bol jedna z mojich obľúbených kníh a každý nový diel, ktorý sa vyskytol na Vianoce pod stromčekom, som bola schopná zhltnúť doslova za noc pod perinou s baterkou (nemala som svietiaci prútik ako Harry).

Teda okrem štvorky. Tá bola na jednu noc príliš hrubá, veľkosťou pripomínala skôr masívnu zarážku do dverí. Láska k Harrymu Potterovi mi, podobne ako láska k Londýnu, ostala až dodnes, ale o tom inokedy. Podstatné je, že keď naozaj prišla ponuka presťahovať sa do mesta, o ktorom som si dovoľila fantazírovať iba v súvislosti s predstavami, v ktorých oduševnene mávam čarovným prútikom a okolo hlavy mi levitujú pštrosie pierka, bolo to jednoznačné.

MUSÍ SA TO PODARIŤ!

S Marmítom opatrne

S Romčíkom máme na sťahovanie do Londýna jasný plán.

On tam odletí ako prvý, bude tam pár mesiacov, aby si zvykol na novú prácu, zabýval sa a všetko prichystal. Ja sa medzitým postarám o vysťahovanie nášho brnenského bytu, založím si živnosť, aby som z Londýna mohla pracovať na diaľku a potom už spoločnému londýnskemu dobrodružstvu nebude nič stať v ceste.

Tri mesiace odlúčenia mi prídu ako nekonečno, ale našťastie máme tréning z čias mojich archeologických štúdií, kedy som jazdievala v lete na vykopávky. Sôlo.

S vidinou života vo vysnívanom meste zaháňam chmúrne myšlienky a začínam baliť. Ako prvý putoval do kufra pršiplášť a vlastne všetky nepremokavé veci, ktoré som našla v skrini.

Zbaliť sa na dva roky života je vážne ťažké. Musíte si dobre premyslieť, čo budete skutočne a nevyhnutne potrebovať, trebárs krehký sklenený rámik, ktorý predsa absolútne nemôžete nechať doma, drevenú truhličku so šitím alebo vaše obľúbené tričko, ktoré bude následne dva roky truchliť na dne skrine, pretože zabudnete, že ho máte, a bez čoho sa dokázate zaobiť, napríklad, vašu občianku. Tū som si v panike prihodila do batožiny minútu pred odchodom na letisko.

Balenie krabíc je strašná nuda a napriek mojej túlavej povahe nepatrí medzi moje silné stránky. Keďže horím nedočkavosťou, absolvujem pred sťahovaním jednu cestu do Londýna „na skúšku“, aby som videla, do čoho to vlastne idem. Romčík pred mojou návštevou narýchlo kúpil dva hrnčeky, aby sme mali na izbe z čoho nonšalantne usrkávať čierny čaj s mliekom.

Vďaka tomuto podľa mňa nesmierne romantickému gestu hodnému Jane Austenovej sa okamžite cítim fest britsky, čo mi

ostane až do chvíle, kedy prvýkrát ochutnávam tradičnú anglickú kuchyňu v podobe kvasnicovej nátierky Marmite. Tá je totiž nie-
len fest britská, ale predovšetkým fest britká. Fakt hnusná. No fuj.

*Poznámka: Zistila som, že som s Marmitom urobila jednu zá-
sadnú začiatočnicku chybu, keďže som si strčila do úst celú poliev-
kovú lyžicu namiesto toho, aby som si ho striedmo natrela na toast
ako normálny človek. Svoju skúsenosť sa teraz v rámci osvetu sna-
žím predávať ďalším generáciám, aby sa verejnosť poučila z mojich
chýb a nezanevrela na túto špecifickú britskú pochúťku. Inak pove-
dané: dajte mu šancu!*

Anglická Pretty Woman

Hľadanie podnájmu v Anglicku je poriadna fuška. Človek musí mať referencie, dosť peňazí na poriadne masťnú zálohu (a keď hovorím poriadne masťnú, myslím tým šmalec² so škvarkami masťnú) a veľkú dávku šťastia.

Navyše, čo sa cien bývania týka, Londýn patrí k najdrahším mestám na celom svete. Nájom tu ľuďom často zhltnie väčšinu platu a aj zálohy sú astronomické.

O bývaní v centre môže bežný smrteľník len snívať a Londýňčania bežne do práce dochádzajú aj hodinu, pretože bývajú tak ďaleko. Je to smutný paradox, keďže celý deň strávia cestovaním a zarábaním na nájom za byt, do ktorého sa dostanú až navečer, aby zas skoro ráno za sebou zabuchli dvere.

Typický Londýňčan sa pozná podľa toho, že do pubu ide rovno z práce, aby ušetril čas. Puby sú okolo piatej-šiestej hodiny plné ľudí v oblekoch, ktorí postávajú aj vonku na chodníku s povolenou kravatou a pintou piva v ruke.

Náš prvý londýnsky byt vlastne nie je bytom v pravom zmysle slova. Je to malý prízemný apartmán v rezidenčnom dome The Quarters na ulici Finchley Road. Samozrejme, je aj dosť drahý, ale ide iba o dočasné riešenie, kým si nájdeme niečo trvalejšie.

Keďže ako čerství prisťahovalci ešte nemáme anglický kredit ani históriu, potrebovali sme v žiadosti o prenájom uviesť ručiteľa, ktorému potom naozaj volali a overovali si, že nie sme sérioví vrahovia alebo tak podobne. Naším ručiteľom sa stal Romčíkov

2 Pozri slovníček česko-slovenských (a nárečových) výrazov na konci knihy

kamarát, ktorý si nemyslí, že sme sérioví vrahovia a bol ochotný to odprisahať v oficiálnom liste a potom ešte cez videohovor, ale bežne sa to v Anglicku robí aj tak, že sa za vás zaručí bohatá prateta.

Okrem toho si nás ešte poistili tým, že vyžadovali zaplatiť celý nájom na šesť mesiacov dopredu. Keďže sme neplánovali v dohľadnej dobe vykradnúť banku ani neschovávať štósy bankoviek pod matracom, pomohol nám Romanov zamestnávateľ, ktorý mu potrebný obnos dočasne požičal. No a čerešničkou na torte bolo interview, ktoré musel Romčík absolvovať, aby tentokrát osobne potvrdil, že nie je sériový vrah a krásny apartmán získal.

Ja sa tu cítim ako Pretty Woman (hoci nemáme vaňu, v ktorej by som mohla máčať svoje imaginárne trojmetrové nohy). Ešte nikdy som nebývala v luxusnom hoteli, na mojom konte by ste skôr našli skromné a plesnivé hostely s podlahami tak nakrivo, že vám po nich surfuje batožina a musíte si ísť na recepciu trikrát vymeniť obliečky, aby vám dali menej fľakaté. A teraz mám zrazu bývať v budove, ktorá má vlastnú recepciu (kde pracujú samé modelky) a upratovať nám raz do dňa chodí chyzná? Zdá sa mi to ako sen!

Apartmán pozostáva z jednej krásnej, ale maličkšej izby, ktorá nám zároveň slúži ako spálňa, obývačka, kuchyňa, jedáleň a pracovňa. Všetky skrine v apartmáne sú vstavané, strašne moderné a neviditeľné, takže sme dosť dlho ako nejakí postmoderní neandertálci maturovali nad tým, čo všetko je ešte drevom obložená stena a čo skrytý šatník, kam môžeme napchať naše veci. Ešte dobrých pár týždňov som po byte nachádzala odtlačky našich rúk od toho, ako sme vášnivo skúšali, či sa nedá panel otvoriť a či náhodou k apartmánu nepatrí tajná knižnica s príľahlými katakombami.

V spálňovej časti stojí vysoká posteľ s perinou, za ktorú by sa ani kdejaká babka na dedine nemusela hanbiť. Spod tej než sa ráno vyhrabete, spotrebujete všetku svoju energiu a môžete ísť zase spať. Teda niežeby sme periny na Slovensku nemali. Ale je to niečo, čo si v novom byte pochvaľujem asi najviac!

Hneď prvú noc som sa bližšie zoznámila s anglickou špecialitou, ktorou sú vypínače na všetkých elektrických zásuvkách – vybitý telefón sa mi nenabil, keďže som si, samozrejme, zabudla zapnúť prúd.

Najviac milujem výhľad z nášho okna do vnútrobloku, ktorý mi pripomína Semiramidine visuté záhrady. Steny sú celé obrastené džungľovitou zeleňou a dole sa dá sedieť na lavičkách, kam máme prístup iba my – obyvatelia budovy.

Vnútrobloky, do ktorých sa zvonku bez kľúča nedostanete, sú v Londýne dosť časté a typické hlavne pre *posh* štvrte, čiže najbohatšie a najdrahšie oblasti. Možno si vybavíte scénu z romantického filmu Notting Hill, v ktorej sa Hugh Grant snaží preliezť plot? To je presne ono!

Pár zaujímavostí o bývaní v Londýne

Je úplne bežné, že dospelí pracujúci ľudia nebývajú samostatne, ale s niekoľkými spolubývajúcimi (asi ako u nás počas vysokej školy). Taktiež je bežnejšie bývať v podnájme než vlastniť nehnuteľnosť. Podľa štatistík si priemerný Brit kúpi svoj prvý byt či dom vo veku 34 rokov³ a hypotéku spláca 30 rokov⁴. Trend v počte ľudí pod 30, ktorí vlastní nehnuteľnosť, dlhodobo klesá a všeobecne sa dá povedať, že novopečení majitelia bytov a domov v Anglicku starnú.

V Londýne je bežné, že starý viktoriánsky dom, ktorý kedysi obývala jedna rodina a služobníctvo,

3 [finder.com/uk/first-time-buyer-statistics](https://www.zillow.com/uk/first-time-buyer-statistics)

4 [moneynerd.co.uk/average-mortgage-length-uk](https://www.moneynerd.co.uk/average-mortgage-length-uk)

rozdedia na viacero bytov, pričom sa býva aj v suteréne. Suterénové byty boli kedysi priestormi pre služobníctvo, kuchyňu a práčovňu.

Nachádzajú sa typicky pod úrovňou chodníka, sú najlacnejšie, najtmavšie a ich jedinou výhodou (okrem výhodnejšej ceny) je priamy prístup k záhrade. Pre mnoho Londýňčanov je suterénový byt jedinou možnosťou kompromisu, pokiaľ chcú bývať v lukratívnej štvrti, ale nemôžu si dovoliť drahý nájom.

Najdrahšia štvrť v Londýne, čo sa bývania týka, je Knightsbridge, kde sa priemerné ceny domov pohybujú v závažných číslach: zaplatili by ste okolo 4,8 milióna eur. Nasledujú štvrte West Brompton, Kensington & Chelsea a City of Westminster⁵. Typickým obyvateľom týchto končín Londýna je niekto ako manželka ropného magnáta, ruský oligarcha či dobre zarábajúci futbalista. Alebo Elton John. A Beckhamovci. Tí tu naozaj bývajú.

Čoraz populárnejšie sú štvrte Camden, Hammersmith, Fulham a Hackney, kde ceny nehnuteľností aj nájomov prudko rastú. Naopak, najlacnejšie bývanie je v štvrtiach Barking & Dagenham, Bexley, Newham, Croydon, Havering a Sutton⁶, kde ceny domov začínajú už na „krásnych“ 400-tisícoch eur.

5 investopedia.com/articles/personal-finance/100115/most-expensive-neighborhoods-london

6 moveiq.co.uk/blog/buying/cheapest-places-london

Zlatko, vypni ten klavír!

Budím sa zo spánku a zmätene hľadím do blba. Až po chvíli si uvedomujem, že nie som vo svojej brnenskej posteli, a že som sa presťahovala do Londýna. Mračím sa na telefón – sú tri hodiny ráno.

Čo ma zobudilo? Aha, už viem. Hudba. Klavírna hudba. Nahlas a bez prestania!

„Romíííí, mohol by si prosím vypnúť tú hudbu? Asi si nechal pustené Spotify...“ šepkám a štuchám pritom do perinovej hory v tvare Romčika. Hora vydáva zvuk podobný tuleňovi obyčajnému.

„Nenechal...“ mrmle Romčik rozospato, „to bude hudba z recepcie. Pres den není tolik slyšet, ale v noci pořád. Jak to, že sis to doteď nevšimla?“⁷

No jasné. Bývame na prízemí, čo znamená, že sa k nám popod zatvorené dvere nesie klavírna hudba z lobby. V noci je recepcia prázdna, ale majiteľ Quarters zjavne vyžaduje noblesu v každu dennú aj nočnú hodinu.

Takže všetky naše sny majú nútený soundtrack v podobe nekonečných opakujúcich sa sonát a keďže ja zvyknem spať ako drevo, doteraz som si to nikdy nevšimla.

Moje mozgové bunky protestujú, ale potrebujem ich na premýšľanie. Lenže improvizovaná vankúšová barikáda okolo prahu nepomohla. Napokon sa nechávam klavírom uspať a moja posledná vedomá myšlienka je:

„Vždy lepšie klavír než gajdy. Ešteže nebývame v Škótsku!“

7 Ak by ste náhodou váhali, či čítate dobre: Romčik je Čech. A ja Slovenka. Máme česko-slovenskú domácnosť.

Dedína vo veľkomeste

Ruka v ruke sa s Romanom prechádzame po Hampsteade, ktorý sa nachádza kúsok od našej prvej londýnskej adresy. Ak ste o ňom počuli prvýkrát v živote, sme na tom rovnako.

Je to rozkošne charizmatická štvrť na severozápade Londýna, kde sa človek vôbec necíti ako vo veľkomeste, ale ako v malej anglickej dedine. Bez turistov, bez zhonu a hluku a s tonou nezameniteľného charakteru. Medzi slávnych obyvateľov tejto štvrte patrili napríklad Daphne Du Maurier, Sigmund Freud, George Orwell, Elizabeth Taylor, ale aj Sting či Judi Dench.

Uličky sú tu prešpikované obchodíkmi od antikvariátov a nezávislých butikov po pekárne, kam vás ráno naláka vôňa roztopeného masla a čerstvej kávy. Kupujeme si dva škoricové slimáky Cinnamon Danish so sebou a pokračujeme v objavovaní. Dvaja snúbenci v cudzom meste, ktoré im na každom kroku odhaľuje viac a viac.

Na križovatke počujem dupot kopýt a po chvíli chápem prečo. Policajní konštabli, v angličtine *constables*, tu jazdia hrdo vystretí na koňoch v reflexných vestách a sŕkajú kávu z kelímkov⁸.

V Hampsteade⁹ stojí veľa starých víl s tehlovými fasádami, z ktorých atmosféra priam sála. Stavím sa, že v polovici z nich straší. Všimla som si, že priechody medzi uličkami sú také úzke, že sa cez ne nevojdem ani s privretým dáždnikom a farebné dvere ozdobené ružovými krikmi vyzerajú ako pestrofarebné nanuky.

8 Roztomilý čechizmus, ktorý som sa rozhodla ponechať v celej knihe namiesto správneho slovenského výrazu "téglik". Nepoznáam totiž žiadneho Slováka, ktorý by používal slovo téglik.

9 Ferguson, Siobhan. Pretty City London. The History Press, 2018

Cenu za nepraktickosť získavajú v Hampsteade krivolaké dláždené chodníky, po ktorých sa nedá ísť ani v teniskách, nieto v opätkoch.

Ale je to tu fakt krásne. Na uliciach Flask Walk, Church Row a Perrin's Court¹⁰ prakticky ani nemám šancu schovať foťák do vrečka, pretože na každom kroku je niečo zaujímavé.

Londýnsku atmosféru dokresľujú historické červené poštové schránky, niektoré pochádzajú ešte z čias kráľovnej Viktórie. Viem to, pretože sme hon na storočné poštové schránky spolu neraz podnikli (a neskôr vám o nich ešte čo-to porozprávam).

Romčík si už zvykol na moje archeologicko-historické vrtochy a na akékoľvek sťažnosti rezignoval už dávno, keď som ho v Severnom Írsku preháňala po všetkých možných aj nemožných megalitoch. Niektoré boli tak málo turistické, že doslova stáli ľuďom na príjazdovej ceste, iné zas trónili uprostred fariem, kde sa veselo pásli ufúľané kravy.

Poštové schránky sú oproti tomu lážo plážo a Romčíkov postoj je zhruba takýto: keď na to nepotrebujeme gumáky (a nie sú tam kravy), je relatívne ochotný so mnou vyhľadávať historické pikošky.

Začína mrholiť, tak sa schovávame pod jeden dáždnik. Všimli ste si, že zamilovaní ľudia sa vojdú aj pod ten najmenší dáždnik? Nevadia im otlčené lakty ani to, že im mokne celá polovica tela, ktorá trčí von.

Na jednom rohu vidíme opustenú pekáreň s kráľovsky modrými dverami, v ktorej by sa pokojne mohol odohrávať dej knihy či filmu. Cez zahmlené okná s popraskanými rámami rozoznávam pár zaprášených prázdnych polic na stene a zlomenú stoličku uprostred špinavej drevenej podlahy. Okamžite sa rozbasním a presviedčam Romčíka, že by sme si ju mali na staré

10 Santini, Sara & Di Filippo, Andrea. Pretty Little London. Frances Lincoln Publishing, 2021

kolená kúpiť a otvoriť v nej kníhkupectvo alebo kaviareň. Smeje sa, že dobre.

Od prvého dňa v Londýne mám ten neodvratný pocit, že sa doň bezhlavo a beznádejne zamilovávam. Nedá sa tomu zabrániť. Viem, znie to ako klišé, ale kdesi hlboko v sebe všetkými svojimi bunkami cítim, že sa tohto mesta nikdy nenabažím, nikdy ho nebudem mať dosť.

Je to skrátka láska na prvý (aj druhý a tretí) pohľad. Napriek tomu, že sa nám po pol hodine zlomil dáždnik, cestou domov som sa topánkou prilepila o žuvačku, Oyster karta mi skoro spadla do kanála a do kelímka mi naliali cappuccino s penou ako z bublifuku.

Aj tak chutila.

Lesomesto

Ak je niečo, čo ma na Londýne prekvapilo hneď na začiatku, tak sú to určite tropické palmy.

Londýn je neskutočne zelený a má ďaleko od betónovej džungle, ktorú by ste čakali od veľkomesta. Predstavte si kvetináče vyskladané na verandách a okeniciach, fasády obrastené popínavými rastlinami a farebne pomaľované dvere vsadené do živého rámu z rozkvitnutých ruží či vistérií¹¹. ... O trávniky je priam kráľovsky dokonalo postarané a kvety nájdete na každom rohu – od výkladov kvetinárstiev po predzáhradky radových domov.

Majitelia londýnskych domov veľmi dbajú o to, aby ich susedstvo vyzeralo ako dokonalá filmová kulisa. V štvrtiach ako Fitzrovia, Mayfair, Kensington, Hampstead, Notting Hill či Greenwich prakticky nenájdete dom, ktorý by nebol doslova pohltený zeleňou.

Ako inak, veď Londýn je vraj tretie najzelenšie veľkomesto na svete. Kdesi som dokonca čítala, že Londýn v skutočnosti tvorí jeden veľký les, anglicky *urban forest*¹². V tejto kategórii ide dokonca o najväčší les na svete! Takmer polovicu rozlohy Londýna pokrýva zeleň a rastie tu 8,4 miliónov stromov¹³: skoro toľko ako

11 Santini, Sara & Di Filippo, Andrea. Pretty Little London. Frances Lincoln Publishing, 2021

12 thediscoveriesof.com/facts-about-london

13 london.gov.uk/programmes-strategies/environment-and-climate-change/parks-green-spaces-and-biodiversity/trees-and-woodlands

obyvateľov Londýna. Najstarší strom je viac než 2 000 rokov starý¹⁴, tomu hovorím deduško.

Vďaka klimatickým podmienkam Veľkej Británie je tu navyše zeleno celoročne a nie je tak úplne pravda, že stále prší. Naopak, počasie v Londýne, hlavne v lete, býva často až tropické. Londýnčania veľmi radi pestujú palmy a olivovníky, takže niektoré predzáhradky pripomínajú exotiku niekde na juhu a nie upršané Anglicko. Je ich tu naozaj veľa a dážď im zjavne nevadí.

Najlepší spôsob, ako si vychutnať zelenú stránku Londýna, je vyraziť do kráľovských parkov. Medzi moje obľúbené patrí rozľahlý Richmond Park, kde zblízka narazíte na stáda jeleňov a danieľov (odporúčam požičať si tu bicykle, park je fakt obrovský) či nádherná botanická záhrada Kew Gardens¹⁵, v ktorej rastie až 50 000 druhov rastlín a kde stojí nádherný Temperate House – najväčší pôvodný viktoriánsky skleník na svete¹⁶.

Pekné sú tiež Battersea Park, kde okrem iného stojí pravá budhistická pagoda, a Holland Park s voľne pobiehajúcimi pávmi a krásnou japonskou záhradou (Kyoto Garden)¹⁷. Z parku Primrose Hill¹⁸ je zas perfektný výhľad na Londýn, podobne ako z Greenwich Parku neďaleko Kráľovského observatória.

V okolí Primrose Hill sa to mimochodom priam hemží celebritami: bývajú či bývali tu napríklad Gwyneth Paltrow a Chris Martin, Jude Law, Kate Moss, Rachel Weisz či Harry Styles¹⁹.

14 london.gov.uk/city-hall-blog/top-six-things-you-didnt-know-about-londons-trees

15 Kenny-Ryder, Milly. London Weekend Journals. Taylor Bros Bristol, 2018

16 Viac informácií o Kew Gardens nájdete na oficiálnom webe kew.org

17 Santini, Sara & Di Filippo, Andrea. Pretty Little London. Frances Lincoln Publishing, 2021

18 Ferguson, Siobhan. Pretty City London. The History Press, 2018

19 mylondon.news/lifestyle/pretty-north-london-village-celebrities-23628206

S Romčíkom však na známe tváre máme buď smolu, alebo sme proste len nevšímaví. Myslím, že sme jedni z mála ľudí, ktorí žijú v Londýne a nikoho slávneho nestretli. Možno je to tým, že všade chodíme s hlavami v oblakoch.

Z nášho bytu na Finchley Road to máme najbližšie do dvoch veľkých parkov: Regent's Park a Hampstead Heath (pre milovníkov neužitočných športových prirovnaní – dohromady sú tieto dva parky veľké ako zhruba 683 futbalových ihrísk). Chodíme sem radi: nadýchať sa čerstvého vzduchu, jesť na lavičke chrumkavé sendviče z miestnej pekárne a pozorovať ľudí okolo nás.

Zamilovala som si aj málo známu Hill Garden and Pergola ukrytú v Hampstead Heath. Túto magickú záhradu si na začiatku 19. storočia nechal z rozmaru postaviť bohatý Sir William Lever, vikomt Leverhulme²⁰. Každé zákutie v záhrade bolo navrhnuté tak, aby bolo pastvou pre oči pre rozmazanú edwardiánsku smotánku, ktorú si sem vikomt pozýval.

Záhrada je zadarmo prístupná a zatúla sa sem len veľmi málo turistov. Prechádzate sa tu po vyvýšenom kamennom chodníku v príjemnom tieni pod kaskádou pergol, kupol a stĺpov, po ktorých sa hadí tmavý brečtan a nemôžete sa ubrániť pocitu, že ste práve objavili stratenú Atlantídu zabudnutú kdesi v Londýne.

Angličania trávajú v parkoch fakt veľa času. Len čo z dažďových mrakov vykukne slnko čo i len na sekundu, parky sa okamžite zaplnia nadšenými futbalistami, ktorých holé kolená sú pre mňa v studenom sychravom počasí skutočnou záhadou. Veľa ľudí chodí do parku behať alebo posilňovať a komu sa nechce cvičiť, ten aspoň vytiahne na trávnik deku a piknikuje, čo mu srdce ráči.

A kto má psa, chodí ho každý deň venčiť – londýnske parky tu ročne „zažijú“ až 2,2 miliónov psích prechádzok²¹ a Londýn je

20 cityoflondon.gov.uk/things-to-do/green-spaces/hampstead-heath/where-to-go-at-hampstead-heath/hill-garden-and-pergola

21 evanevanstours.com/blog/fascinating-facts-about-londons-parks

aj vďaka tomu považovaný za jedno z najviac *pet friendly*²² miest v Európe. Práve tu si prvýkrát dávame predsavzatie, že jedného dňa budeme mať psa.

Do zelene investujú aj podniky. Napríklad turistami vyhľadávaný pub Churchill Arms si vyslúžil prezývku najfarebnejší pub v Londýne, keďže jeho fasáda sa doslova stráca za výbuchom živých rastlín, ktoré majitelia obmieňajú podľa sezóny: na jar sú to rozkvitnuté pivoňky, sirôtky, petúnie a prvosienky, v zime zas deväťdesiat živých (a okázalo osvetlených) vianočných stromčekov. Asi je vám jasné, že veľa kvetov stojí veľa peňazí. Akože: fakt veľa. Náklady pubu za kvetinovú výzdobu sa pohybujú okolo 25 000 libier ročne²³. Za to by ste si v Anglicku v pohode kúpili lepšie nové auto. A je to pohľad, ktorý v Londýne určite stojí za to!

22 Vhodné pre domáce zvieratá.

23 secretldn.com/churchill-arms-flower-pub

Topíme sa v plastoch

Kedže na byte nemáme sporák, všetko jedlo si pripravujeme buď čerstvé alebo v mikrovlnke. Vyhovuje mi to, lebo naša svadba sa bliži mliekovými krokmi a chrúmať zeleninový šalát s hummusom sa zdá ako ideálny spôsob ako vyzeráť dobre v svadobných šatách.

Zároveň sme takto spoznali jednu z odvrátených tvári Londýna – neskutočné množstvo plastov. V obchodoch je tu prakticky každé jablko zabalené zvlášť, čo vo veľkomeste trochu chápem z hygienických dôvodov, ale aj tak.

V krásnej dizajnovej kuchyni neustále bojujeme s preplneným košom na plasty, respektíve na triedenie. V našej štvrti domácnosti recyklujú odpad dohromady, netriedia ho na papier, sklo a plast ako u nás. Všetko hádžete do jedného igelitového vreca, ktoré má inú farbu než to na klasický odpad. Vrecia potom vynášate na ulicu pred svoj dom, kde sa v noci zbierajú – nemusíte ich ani odnášať do kontajnerov.

Napriek tomu, že je tu recyklovanie fakt „beznámahové a blbuvzdorné“, recykluje sa málo. Odhaduje sa, že v Spojenom kráľovstve sa každý jeden deň použije 35 miliónov plastových fliaš, z čoho sa zrecykluje iba 19 miliónov.²⁴

Spotreba jednorazových plastov je tu na zaplakanie – Londýňania si za DEŇ kúpia neuveriteľné dva milióny plastových fliaš balenej vody. Keď niekedy budete sedieť v londýnskej reštaurácii, spomeňte si, prosím, na mňa a objednajte si vodu z kohútika!

Bude to malý krok pre ľudstvo, ale veľký pre Londýn.

Podpazušie pratety Irmý

„*Mind the gap between the train and the platform!*“²⁵ hlása mechanický hlas z reproduktorov vetu, ktorú som počula snáď miliónkrát, a nabáda nás opustiť nastupovací pás.

Vchádzam do útrob podzemia, v ušiach slúchadlá a vo vrecu nabitá Oyster karta, ktorú som pripravená tasiť so svižnosťou muškietiera. Sledujem ľudí okolo seba ako sa spolu so mnou ponáhľajú do práce, to ma strašne baví, pretože v Londýne človek stretne naozaj zvláštne osobnosti.

Tamtá dáma vyzerá, akoby vypadla z muzikálu (po tom, čo zoskočila z eskalátora dokonca vystrúhala veselú piruetu), slečna vedľa nej si doma zabudla tričko a má na sebe iba vyzývavú krajkovú podprsenku a kardigán. Pán za ňou zas pripomína utrápeného básnika alebo sexuálneho delikventa, vyberte si.

Raz bolo celé metro plné flitrov, pretože v meste bol koncert Spice Girls a nástupište doslova zahltili ženy v mojom veku poobliekané ako škôlkarky či barbíny. Rada spomínam, ako sa podzemím nieslo ich poloopité a značne falošné: „*Yo, I'll tell you what I want, what I really, really want!*“²⁶.

Čaká ma cesta metrom, ktoré je najstaršie na svete a presne tak tu smrdí vzduch – ako podpazušie storočnej pratety Irmý. Niet divu, že Angličania metro volajú Tube, čiže Rúrka, cítite sa tu totiž rovnako stiesnene. Zakaždým, keď nástupište opustí vlak, zanechá za sebou husté tornádo prachu, až mám chuť zadržať dych a nadýchnuť sa až vonku.

25 Dávaj pozor na priestor medzi vlakom a nástupišťom!

26 Jou, poviem ti, čo chcem, čo naozaj, naozaj chcem.

O chvíľu sa už budem natriasať v rozheganom vagóne, ktorý mi pripomína alternatívnu realitu. Svet podobný tomu nášmu, ale iný, tajomnejší. Nie som prvá, ktorej to napadlo – o londýnskom metre existuje výborná fantasy knižka *Nikdykde* od spisovateľa Neila Gaimana. Možno to znie bláznivo, ale často si predstavujem, že som postava z nejakého nedokončeného príbehu.

Londýn je na to ideálne mesto, pretože na každom kroku sa tu pretkáva nové so starým. Na jednom kroku hypermoderné mrakodrapy, na druhom historické budovy ako zo Sherlocka Holmesa a všetko sa to dopĺňa v jedinečnej harmónii. Nechávam svoje myšlienky voľne plynúť a sledujem pritom myšky, ktoré sa naháňajú pod koľajnicami metra. Je ich tu neúrekom, v podzemí majú svoje vlastné kráľovstvo. Zvláštne, kde všade si život nájde cestu.

•

Som si (takmer) istá, že nemám klaustrofóbiu. Viem to od chvíle, kedy ma rakúski archeológovia počas vysokoškolského štúdia vzali na prehliadku nesprístupnenej časti solných baní v Hallstatte. Spolu s hŕstkou spolužiakov nás varovali, že ak nám býva v stiesnených priestoroch zle, máme rozhodne ostať vonku, pretože keď raz vojdeme do spleťtých podzemných tunelov, musíme dôjsť až do konca – nedá sa otočiť a vrátiť.

Tunely sú na niektorých miestach také úzke, že sa tadiaľ dopelý človek ledva pretlačí a v jednom úseku nám dokonca na chvíľu zhasli svetlá, aby sme si zážitok z dokonalej tmy naozaj vychutnali. Vidieť prebiehajúci archeologický výskum legendárnej lokality, vďaka ktorej toho toľko vieme o živote ľudí počas doby železnej, je dodnes jednou z mojich najlepších spomienok.

Nie je však podzemie ako podzemie. To archeologické, schované v jaskyniach, šachtách, sondách a hrobkách mi je blízke a nikdy ma neprestane fascinovať, hoci sa archeológii už nevenujem. A potom je tu to druhé, do ktorého lezieme každý pracovný deň, aby sme sa dostali do práce či domov na konci rušného dňa. To, ktoré si vyhlbili ľudia, aby ho následne opancierovali betónom a vypustili doň vlaky ako dlhokánske hady s rozsvietenými očami.

Z metra, ktoré poznám hlavne z Prahy, ale zažila som ho aj v New Yorku, Tókyu a Moskve, som vždy mala zmiešané pocity. Na jednu stranu sa tu občas cítim ako ľudský klon bez duše z nejakého sci-fi filmu (a aj počas krátkej jazdy mi bytostne chýba čerstvý vzduch a denné svetlo), na druhú stranu viem oceniť aj jeho industriálnu krásu.

Tak napríklad londýnska zastávka Baker Street je nádherne symetrická a plná výklenkov, v ktorých sa ako dejstvá odohrávajú príbehy cudzincov čakajúcich na vlaky. Zanesené kachličky, lavičky a nápisy „*MIND THE GAP*“ sú len divadelné kulisy. Nikdy sa tu necítite sami, aj keď ste osamelí. Každý je uzamknutý vo svojom príbehu a zároveň môžete z bezpečia tieňov sledovať okoloidúcich a domýšľať si, kam asi cestujú a čo majú za sebou.

Keby Londýn bola prišera, stanica Westminster by predstavovala jej útroby. Betónové orgány, oceľové črevá a eskalátory ako pažeráky, ktorými sa chutní, vypasení ľudia vezú hlbšie a hlbšie, až kým ich podzemie nadobro nepohltnú.

Svojím spôsobom je to jedna z najkrajších londýnskych staníc a evokuje mi nejaký bizarne futuristický román, v ktorom ľudstvo bojuje o prežitie počas nukleárnej katastrofy alebo sa schováva pred inváziou mimozemšťanov. Tá predstava vlastne vôbec nie je taká pritiahnutá za vlasy, keďže londýnske metro skutočne slúžilo ako úkryt počas druhej svetovej vojny, kedy Londýn čelil nemeckým náletom a bombardovaniu.

Krásna Canary Wharf Underground Station je vraj ikonou súčasnej architektúry a musím povedať, že právom. Symetrické eskalátory pod sklenenou kupolou tak trochu pripomínajú oltár v postmodernej katedrále a stanica si dokonca zahrála v niekoľkých filmoch – napríklad v zombie thrilleri *28 Days Later* (a jeho pokračovaní) či v nedávnom *Star Wars spin-offe Rogue One*. Stanica sa nachádza v rovnomennom finančnom centre Canary Wharf na ostrove Isle of Dogs, v preklade Ostrov psov, ktoré vyrástlo na mieste bývalých londýnskych dokov. Ak niekedy budete mať chvíľu, určite to tu preskúmajte: je to úplne iná tvár Londýna, než na akú sú turisti zvyknutí!

Čím ma londýnske metro zaujalo?

Vlaky metra pôvodne jazdili na paru, pretože londýnske metro je najstaršie na svete (existuje od roku 1863) a v čase jeho vzniku iný pohon pre lokomotívy neexistoval!

Počas druhej svetovej vojny Londýnčania presunuli do metra najvzácnejšie exponáty z Britského múzea, využili na to konkrétne časť linky Picadilly.

V metre je veľmi bežný *busking*, vystúpenia pouličných umelcov, a v prestrojení si tu zahral aj Sting či Paul McCartney.

Harry Beck, dizajnér legendárnej mapy londýnskeho metra, sa inšpiroval elektrickými obvodmi.

Drvivá väčšina staníc metra je na sever od Temže, na juhu sa nachádza menej než 10 % staníc. Je to jednak kvôli tomu, že podložie na juhu bolo na vtedajšiu technológiu príliš tvrdé, ale tiež preto, že južný Londýn v 19. storočí zďaleka nebol taký lukratívny a rozvinutý ako historické centrum mesta na severe.

Londýnske metro je také špinavé, že 20 minút jazdy Northern Line je ekvivalentom vyfajčenia cigarety. A keď už sme pri číslach: vlaky metra tu každý rok najazdia 43 miliónov míľ, čo je zhruba na pol ceste k Slnku. Londýnske eskalátory „prejdú“ každý týždeň dvakrát okolo sveta.²⁷

Tak si na mňa spomeňte, keď sa najbližšie ponoríte do útrob Londýna a vydáte sa na cestu metrom.

Ministerstvo startupov

Je zo mňa digitálna nomádka.

Ešte pred odletom do Londýna som si založila živnosť a pár mesiacov som si doma v Česku hľadala klientov a upevňovala vzťahy s nimi, aby som mala istotu, že v Londýne budem mať od prvej chvíle čo robiť.

A čo vlastne robím? Pracujem na diaľku ako copywriterka, tvorím obsah na sociálne siete, píšem obsahové stratégie, vymýšľam kampane a pomáham budovať značky. Okrem toho aj konzultujem a občas školím.

Marketing som neštudovala (vyštudovala som archeológiu Blízkeho východu a až počas doktorandského štúdia som si zvolila inú cestu), uchytila som sa rovno v praxi a kreatívna práca ma dosť baví. Výhodou je, že mi stačí počítač a hlava a môžem pracovať kdekoľvek na svete. Samozrejme, normálne by som si ako digitálna nomádka zvolila lacnejšiu krajinu než Spojené kráľovstvo. Ale osud to chcel inak a som tu, takže sa musím snažiť. Mám z toho trochu strach, pretože ešte len začínam pracovať sama na seba a to hneď v úplne novom prostredí a v inej krajine!

Jedna z mojich prvých úloh v Londýne je nájsť si miesto, odkiaľ budem pracovať, aby som nesesedela celé dni sama na byte, kde by som sa určite zbláznila. Začala som si teda hľadať cowork²⁸ – zdieľanú kanceláriu, ktorá by ma nestála celý zárobok.

Obišla som ich už niekoľko. Prvá hodina či deň sú väčšinou zdarma na skúšku, čo je pre mňa super. Od začiatku mi je jasné,

28 V texte myslené: cowork - zdieľaná kancelária, coworking - práca v zdieľaných kanceláriách.

že sa pohybujem v úplne inej cenovej rovine než v Česku, ale prekvapilo ma, že za cenu, za ktorú by som v Brne mala vlastný stôl či dokonca kanceláriu, by som v Londýne pracovala z pivnice pod kaviarňou. Bez radiátora, WiFi pripojenia a ešte aj tú kávu by som si musela kupovať.

Londýn patril k prvým mestám na svete, kde sa vo veľkom ujal koncept coworkingu a právom mu patrí prezývka hlavné mesto coworkingu. Dávno pred pandémiou tu bolo bežné, že ľudia pracovali na diaľku a firmy tak ušetrili na nákladoch. Zdieľané kancelárie tu zaberajú neuveriteľných 994 000 metrov štvorcových²⁹. Najčastejšie oblasti, ktorými sa coworkeri³⁰ živia, sú, prirodzene, IT, marketing, obchod a poradenstvo.

Najzaujímavejšia prehliadka coworku, ktorú som absolvovala, bola na chaotickom, svojskom mieste s vtipným názvom Ministerstvo startupov. Mala som problém ho nájsť, keďže budova nebola označená a vchod vyzeral na prvý pohľad opustený a zdemolovaný.

Ministerstvo sa nachádzalo v moslimskej štvrti, čo by mi asi až tak nevadilo, keďže som predtým jazdievala na vykopávky do Sýrie a Turecka, navyše v takom kozmopolitnom meste ako je Londýn je jasné, že tu žije veľa cudzincov (kto s tým má problém, asi by mal zvoliť inú destináciu alebo zostať doma). Ale vnútri to vyzeralo ako po výbuchu a nebol tam snáď ani meter štvorcový bez káblov a lepkavých fliaš od piva.

Samozrejme, nechýbali polorozpadnuté hipsterské paletové stoly a gauč taký plný omrvíniek, že by sa z nich dal poskladať rožok. Ľudia tu vyzerali milo a pohodovo, ale ja som si veru nevedela predstaviť, že sem zapadnem. Coworking ma na internete zaujal kvôli nízkej cene, ale jediný stôl, ktorý by som si tu mohla

29 usandco.com/co-working-in-numbers/

30 Ľudia pracujúci v zdieľaných kanceláriách.

dovoliť prenajať, sa nachádzal na rušnej, úzkej chodbe v prízemí, kde by mi za chrbtom neustále niekto chodil.

Rozhodla som sa teda neriešiť to a zatiaľ pracovať v kaviarňach, kým nevymyslím niečo lepšie. Jediné, na čo si musím dávať pozor, je pravidlo, ktoré zavádza veľa londýnskych kaviarní – na stoloch v určitých dňoch a hodinách nesmiete mať vybraný notebook, aby ste nekazili atmosféru. Toto pravidlo nemá napríklad Starbucks, kde vás nechajú sedieť pokojne štyri hodiny pri nedopitom hrnčeku grande cappuccina, takže často pracujem odtiaľ. Účel skrátka svätí prostriedky.

Situácia s kanceláriou sa nakoniec vyriešila sama a opäť som mala veľkú dávku šťastia. Firma, pre ktorú Romčík pracuje, si platí tarif v kanceláriách Uncommon a keďže nevyužívajú všetky pracovné miesta, dovolili mi používať jednu ich kartičku a pracovať v zdieľanom priestore, kde si vždy uchmatnem voľné miesto. Vyhovuje mi to, pretože cowork je v skutočnosti rušnou kaviarňou, teda pre mňa ideálne tvorivé prostredie.

Uncommon navyše vyniká fakt nádherným dizajnom plným živých rastlín, ktoré každý deň chodí špeciálne ošetrovať ujo záhradník. Rastliny tu visia zo stropu, hadia sa okolo celej recepcie a kvetináče sú aj na každom stole. Človek sa tu vôbec necíti ako v práci a články sa mi odtiaľ píšú jedna radosť. Kiež by všetky kancelárie boli takto zelené!

Povedz váz, nie vejz

Naše prvé anglické známosti sú Romčíkovi kolegovia. Postupne si priradujem mená k tváram a ako je v londýnskej kancelárii bežné, je to mix ľudí rôznych národností a dialektov. Jeden kolega³¹ je rodený Brit s indickými koreňmi po matke. Ďalší je Ír a s hrdosťou o sebe tvrdí, že potvrdzuje všetky stereotypy, lebo má ryšavé vlasy, opaľuje sa zásadne do karmínova a miluje zemiaky.

Teplomilný Aussie (Austrálčan) Gregory zas vyfahuje pestrofarebné kvetované košeľe vždy, keď to teplomer dovolí a najradšej by v kraťasoch aj spal, hoci londýnske počasie mu dosť často stojí v ceste. Jane žila dlho v Nemecku a v USA a od prvej chvíle sa k nám správa ako k svojej blízkej rodine, čo je v cudzej krajine veľmi príjemný pocit.

Dve kolegyne sú z Juhoafrickej republiky a je to prvýkrát, čo počujem ich veľmi špecifický (a zo začiatku pre mňa takmer nezrozumiteľný) prízvuk. Medzi sebou občas debatujú či prehodia pár slov v afrikáncine a to je teda ako z inej planéty. K juhoafrickej kultúre patrí určitá hlučnosť a drzosť a musím sa priznať, že moje prvé dojmy z nich boli dosť zmiešané, hoci neskôr sa ukázali ako veľmi pohodové. Dokonca som si časom zvykla aj na ich sarkastický humor.

Simon je presne to, čo si väčšina z nás predstaví pod pojmom typický Brit. Vždy elegantný, slušný, s plnými vreckami suchého humoru na rozdávanie. Zo začiatku vám možno príde trochu povýšený, ale keď ho lepšie spoznáte, je to skrz na skrz milý a ochotný človek.

Rád ľudí opravuje, keď niečo nevysloví pekne britskou angličtinou a nemyslí to v zlom. S Romanom máme obaja silný

31 Rozhodla som sa v knihe zmeniť mená, aby som sa niekoho nechtiac nedotkla.

prízvuk, takže sme v tomto smere ľahká korisť. Simon sa ma dokonca hneď na začiatku opýtal, či som s tým okej, keď ma bude občas opravovať a trochu sa naľakal môjho elánu, keď som s nadšením prijala. Nasledujúci obed sme strávili tým, že mi trpezlivo vysvetľoval, že váza sa britsky vysloví „vääááááááz“ [va:z], nie „vejz“ [vers]. Úplne mi v hlave znie prisny hlas Hermiony Grangerovej: „Je to leviósa, nie leviosá.“

Asi najviac si rozumiem s mladučkou Lucy, ktorá zo mňa urobila spolupáchateľku pri nevinnom prenasledovaní svojej platonickkej lásky. Páči sa jej týpek, ktorý so mnou pracuje v coworku a rada ma používa ako zámienku, aby mohla prísť dole a obdivovať ho z diaľky, pretože nemá odvahu osloviť ho. Naše spiklenecké žmurkania a správy mi pripomínajú stredoškolský seriál a rozhodne mi spríjemňujú čas v práci.

Kedže som omnoho spoločenskejšia a ukecanejšia než Romčík (ich kolega), decká ma rýchlo prijali medzi seba a som za to rada, keďže, podobne ako zaláskovaná Lucy, zatiaľ veľmi nemám odvahu prihovárať sa cudzím ľuďom v coworku. Po pár mesiacoch nomádenia v Londýne si fakt užívam pikniky, obedy a spoločné *shennanigans*³², na ktoré ma decká vždy pozvú.

K profesnému životu v Londýne ale patrí aj dosť časté striedanie pracovných pozícií. Pre Britov je vraj absolútne bežné, že po roku – dvoch menia prácu, čo sa niekoľkokrát z rôznych dôvodov stane aj v Romanovej kancelárii. Je mi to vždy ľúto, ale postupne si zvykám na to, že sme vo svete, kde je zmena prirodzenejšia než dýchanie. Verím, že tých pár známostí, ktoré ju prežijú, nám bude bohato stačiť.

Mimochodom, zabudla som dodať, že ľudia, ktorí menia prácu až príliš často, sa v Anglicku volajú *job jumpers*, čiže skokani a náboroví špecialisti si k ich životopisom vždy radšej píšú pomyselný výkričník. Je totiž veľké riziko, že v práci nevydržia, lebo buď nebudú nikdy spokojní, alebo schopní plniť, čo sa po nich požaduje.

Svet na tácke

Do práce dochádzame s Romčíkom spolu, ja ostávam na prízemí v coworku, on pokračuje výťahom do kancelárie na treťom poschodí. Stretávame sa každý deň na obed, ktorý si kupujeme buď v Tesco, alebo v stánkoch kúsok od Uncommon. Stánky sú stelesnenie londýnskej atmosféry – keď ich človek obide, akoby absolvoval cestu okolo sveta. Môžem si dopriať filipínsku, arabskú, jamajskú, thajskú či japonskú kuchyňu.

Okamžite som si obľúbila filipínsku pochúťku: kuracie tapa. Je to výborne nakorenené kuracie mäso (predavač ma s iskrou v oku ubezpečuje, že korenie, ktoré používa, je namojdušu čarovné a tiež prísne tajné) s ryžou, vajíčkom a nakladanou zeleninou. Romčík zas rád zhreší a skočí si po gigantický sendvič do talianskeho okienka kúsok od kanclu.

Mám rada ruch a zhon, ktorý okolo stánkov vládne. Ľudia čakajú na krabičky s jedlom, zahalení do dymu z rozpálených grilov, na ktorých škvrcí hallumi syr a mäso od výmyslu sveta. Pouliční kuchári si krátia chvíľu vtipkovaním a po čase nás už poznajú, keďže sem chodíme pravidelne. Aj vďaka takej drobnosti sa v Londýne rýchlo cítim ako doma.

Nedaleko našej práce sa nachádza historická krytá tržnica Borough Market, jedna z najkrajších a najstarších v Londýne. Jedlo sa tu predáva už tisíc rokov a je to miesto, kde na vlastnej koži pocítite neopakovateľnú každodennú atmosféru mesta vo víre Londýňčanov, ktorí si sem odskočili z práce na obed. Chodia sem aj turisti, ale myslím, že miestni zďaleka prevažujú, aspoň cez pracovné dni určite.

Nakúpiť sa tu dá všetko od chrumkavého pečiva, korenia, surového mäsa, zošúverených hlúzoviek a pokrútených húb, aké

som videla len v dedkovom atlase až po čerstvo ulovené írske ustrice, ktoré vám naservírujú surové na tácke, poliate citrónovou šťavou.

Ochutnala som ich a chutia presne tak, ako vyzerajú – ako slaný sopeľ s citrónom. Človek si dá jednu, strasie sa, pretože jeho jazyk si nie je istý, či mu to chutí alebo nie a potom si dá ďalšiu. A ďalšiu. Je to delikatesa.

V zadnej časti tržnice, učupené v náruči staručkej a harrypotterovsky vyzerajúcej katedrály Southwark, sa nachádzajú ďalšie stánky s pouličným jedlom. Sú natlačené jeden vedľa druhého a hladní ľudia sa tlačia v radách tak blízko seba, že rozoznáte, či nosia kontaktné šošovky. Jedlo si tu môžeme zjesť buď postojačky, alebo na drevených schodoch obďaleč.

Najviac mi chutí voňavá kórejská špecialita bibimbap a vegánske indické jedlo, ktorého názov si nepamätám, ale obsahovalo jadrá granátového jablka, ktoré sa mi okamžite rozsypali na zem.

Borough je jedno z miest, ktoré sa mi strašne páčia – ich chaos, hluk, prenikavé vône a zmes ľudí pestrá ako koše s exotickým ovocím, ktoré tu stoja. Toto, toto je môj Londýn, hovorím si vždy, keď sa sem dostanem na obed, ktorý si nosím so sebou naspäť do Uncommon. Máme totiž strešnú terasu, kde si v teplom počasi dávame obednú pauzu. Je z nej neskutočný výhľad na mrakodrap Shard – po slovensky Črepina, historickú vežu kostola St George the Martyr³³ a nekonečné more londýnskych striech.

Romanov kolega sem raz pritiahol dron, ktorým odletel až k náprotivnej budove. Videli sme niekomu priamo do spálne na rozostlanú posteľ a rozčítanú knižku a od tej doby si veru dávam poriadny pozor, aby som zaťahovala žalúzie!

Verte mi: V Londýne človek nikdy nevie, kto sa naňho díva.

Anglické tamtamy

Pracovné dni v coworku trávim písaním článkov a vymýšľaním obsahových stratégií pre dve agentúry, s ktorými na voľnej nohe spolupracujem na diaľku.

Najčastejšie sedávam na barových stoličkách pri veľikánskom okne a milujem dni, keď vonku prší a ja sa z tepla dívam na zmoknutý park, po ktorom hopkajú namosúrené holuby. Ich perie by sa dalo žmýkať, ale ani to ich neodradí od hľadania spadnutých kúskov mäsa a omrvínok zo sendvičov. Sem-tam si ich predstavujem s miniatúrnymi dáždňikmi a v pršiplášťoch, aby mi ich nebolo tak ľúto, ale potom si spomeniem, že mi chceli zožrať Pad Thai a skoro mi pritom vleteli do tváre. Nikdy neverte londýnskym holubom. Sú to podliaci!

Keď mám šťastie, občas sa mi podarí na prácu ukoristiť jeden z okrúhlych konferenčných stolíkov, pri ktorých sa sedí na normálnych stoličkách (mám rada pocit, keď dočiahnem nohami na podlahu a nemusím nimi hompáľať vo vzduchu).

Viem, neznie to ako udalosť hodná knihy, ale práve v súvislosti s nepísaným zasadacím poriadkom sa mi stala príhoda, ktorá mi osvetlila typickú britskú náтуру. Okrúhle stolíky sú totiž v našom coworku vyhradené na meetingy a cez rušné pracovné dni sa nehodí, aby si ich niekto zabral celé sám pre seba. To som, samozrejme, nevedela, vždy si totiž sadám bez rozmyslu tam, kde vidím voľný flek.

Miesto toho, aby mi o mojom zadkovom faux-pas niekto prišiel povedať priamo z očí do očí (veď je to „*no big deal*“³⁴), re-

cepčný to najprv povedal Romčíkovmu kolegovi, ktorý odkázal Romčíkovi, aby mi láskavo povedal, že cez pracovné dni by som radšej mala sedieť inde a neblokovať celý stolík. Keď som potom s tými najlepšimi úmyslami okamžite vyrazila na recepciu ospravedlniť sa za svoju nevedomosť, recepčný z toho vyzeral nadmieru vydesene, akože to sa predsa nerobí. Skončilo to tak, že sa za celú záležitosť niekoľkokrát ospravedlnil on mne.

Vyvodila som z toho záver, že nepríjemné či trápne témy sa v Anglicku zásadne komunikujú čo najväčšou okľukou a ideálne cez dve-tri ďalšie nezainteresované osoby!

V tom aby sa holub vyznal.

Zrodilo sa Dievča v Londýne

Moja prababka vlastnila starožitný písací stroj značky Underwood. Čierny so zažltnutými klávesmi – dokonalo vyhladenými od brušiek prstov – kotúčmi s atramentovou páskou a polkruhom strieborných páčok, ktoré pri úderoch rady trucovali a zasekávali sa jedna o druhú.

Bola to neforemná, kovovo voňajúca mašina z inej éry. Živo si vybavujem, ako vždy nahlas cinkla, keď ste dokončili riadok a museli ste ju pomocou páky ručne vrátiť späť na začiatok, aby sa valec pod papierom otočil a vy ste mohli pokračovať v písaní.

Netuším, ako k nemu naša rodina prišla a radšej ani nechcem vedieť, ako skončil (pravdepodobne v smižianskom zbere ko-vošrotu, bohužiaľ). Ale je to moja prvá jednoznačná spomienka na písanie.

Usadená za písacím strojom v prababkinej izbe – v zajatí staromódnej kvetinkovej tapety a perfektne naškrobených záclon – som sa zaľúbila do predstavy, že zo mňa vyrastie spisovateľka a budem písať knihy na presne takom frajerskom písacom stroji – moje sotva desaťročné ja ešte prirodzene nepočulo o šikovnom vynáleze menom počítač.

Toľko som prosíkala, až mi rodičia dovolili priniesť písací stroj k nám domov do panelákového bytu, kde v dievčenskej izbe s ružovými stenami a plejádou plyšových hračiek pôsobil ako Tutanchamon v obchode s makrónkami. Nehodil sa tam, ale pre mňa vyzeral ako tá najfascinujúcejšia vec, ktorú som kedy vlastnila.

Začala som na ňom písať príbehy, viac či menej inšpirované detskými knižkami, ktoré som práve čítala. Slávnou päťkou, ktorou som bola vtedy posadnutá. Deťmi z Bullerbynu. Pippi Dlhou

Pančuchou. Písala som aj krátke básničky, ktoré sa nám na rozdiel od diel štúrovských romantikov, našťastie, nedochovali.

Z písania sa stala moja celoživotná vášeň bez ohľadu na to, čo som práve robila. Brigádovala za pokladňou v Kauflande, umývala záchody v hoteli na Malte, posilňovala bicepsy na vykopávkach v Turecku. Nikdy som sa písaním neživila, teda až do chvíle, kedy som sa počas vysokoškolského štúdia dostala k marketingu a public relations. Bol to veľký skok do neznáma, ale vďaka podpore úžasných mentorov a kolegov sa zo mňa stala copywriterka.

To znamená, že ma písanie živí, ale má to jeden háčik: je to písanie na zákazku pre iných ľudí. Mojich klientov. Pomáham im, aby ich weby boli zrozumiteľné, aby ich banery oslovili správne cieľové publikum, aby ich kampane presvedčili ľudí k nákupu. Copywriting je celkom dobré alibi pre niekoho, kto má malé spisovateľské sebavedomie, ale chce sa poriadne „vypísať“ a nazbierať prax, minimálne v gramatike a štylistike. Na rozdiel od žurnalistiky, ktorú som chvíľu študovala, a na ktorú sa svojou citlivou povahou extrémne nehodím, sú v marketingu lepšie peniaze a človek neumrie v štyridsiatke na predávkovanie kofeínom z nekvalitného kapsulového kávovaru v redakčnej kuchynke.

Práca v reklamnej agentúre, kde som bola zamestnaná pred odchodom do Londýna, ma pohltila natoľko, že som na vlastnú tvorbu nielenže nemala čas, ale po celom dni pilovania reklamných textov veru ani chuť. Jedna múdra kamarátka a moja dlhoročná mentorka ma raz varovala, že agentúry sú bežiaci pás, ktorý vás zhltne a vyžmýka, a mala pravdu (hoci moja skúsenosť s agentúrou bola aj v mnohom poučná a našla som si tam dobrých kamarátov, za ktorých by som dala ruku do ohňa). Keď som dávala výpoveď, cítila som sa veru kreatívne vyžmýkaná do poslednej kvapky.

Londýn je pre mňa v tomto smere oslobodením. Čistý, nepísaný list, ktorý čaká na moje príbehy. Prostredie, kde môžem byť sama sebou a nikto ma nehodnotí, pretože ma tu nikto nepozná... A zároveň žiaden tlak zo strany zamestnávateľa, keďže

som na voľnej nohe a sama si určujem svoje pracovné tempo. Prostredie, kde som si jedného upršaného dňa v nádherne zeleňom prostredí londýnskeho coworku založila svoj blog – *Dievča v Londýne*³⁵.

Nájsť odvahu a pustiť sa do písania niečoho vlastného nie je ľahké rozhodnutie, hoci by sa to tak mohlo zdať. Založiť si blog a písať od srdca totiž znamená aj odhaliť dušu úplne neznámemu čitateľovi a ísť s kožou na trh (tak, ako to robím aj teraz, pri písaní svojej prvej knihy). Hlavne, keď sa rozhodnete písať bez pretvárinky, ktorá by vám možno prihnala na konto desaťtisíce „followerov“³⁶, ale v skutočnosti by vám bola na nič. To som nechcela, a preto som sa hneď na začiatku rozhodla, že na mojom blogu čitatelia nikdy nenájdu lacné pózy či veľký výstrih a vyšpúlenú... veď viete čo.

S malou dušičkou som teda začala písať. O tom, čo ma v Londýne zaujalo, o našich prvých výletoch po Anglicku, o každodenných príhodách a podivnostiach britského života, o zaujímavých podnikoch aj o nekonečných prechádzkach, ktoré podnikáme... Okrem vyššie uvedeného (žiaden holý zadok) nemám žiadne pravidlá a snažím sa len o to, aby boli moje príbehy blízke ľuďom ako ja – zvedavým dušiam s túlavými topánkami.

Večná škoda, že v Londýne nemám svoj starožitný písací stroj, po ktorom sa, mimochodom, zľahla zem, ale mám neblahé tušenie, že by mi ho na letisku nepovolili ako príručnú batožinu.

Píšem, a to je hlavné. Vravím si, že ak sa nájde okrem mňa čo i len jediný ďalší človek, ktorému moje príbehy niečo dajú, moja londýnska misia bude splnená.

A presne tak sa zrodilo *Dievča v Londýne*, moji milí.

35 Blog *Dievča v Londýne* dnes nájdete pod názvom *Túlavé dievča* (Instagram: @tulave_dievca)

36 Sledovatelia na sociálnych sieťach